SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:907

av Magnus Jacobsson (KD)

Möjliggörande för privata företag att bistå Lantmäteriet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en möjlighet för privata entreprenörer att utföra vissa lantmäteriuppgifter samt att främja och underlätta inrättandet av fler kommunala lantmäterimyndigheter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Lantmäteriet är den statliga myndighet som ansvarar för fastighetsindelningen i Sverige, inklusive kartläggning, fastighetsregistrering och rättssäker hantering av fastighetsgränser. Utöver den statliga myndigheten finns i dag kommunala lantmäterimyndigheter i 40 kommuner.

Behovet av lantmäteritjänster är stort i hela landet och påverkas inte enbart av befolkningsmängd. På landsbygden sker omfattande utveckling inom flera näringar, vilket ökar behovet av snabb och tillgänglig lantmäterikompetens. Tidigare nedläggningar av lokala lantmäterikontor samt det begränsade antalet kommunala lantmäterimyndigheter – vilket innebär att många kommuner saknar en egen lokal lantmäterimyndighet – har medfört längre

avstånd, ökade handläggningstider och försämrade förutsättningar för företagande och lokal utveckling.

Det har uppmärksammats att Lantmäteriet i vissa ärendetyper har långa handläggningstider och höga avgifter. Detta indikerar ett behov av reformer. Regeringen kan vidta åtgärder utan omfattande utredningar genom två huvudsakliga förändringar.

Regeringen kan ge Lantmäteriet i uppdrag att öppna för privata entreprenörer att utföra delar av de arbetsuppgifter som inte utgör myndighetsutövning. Lantmäteriet bör fortsatt ansvara för granskning, kvalitetssäkring och beslut, men externa aktörer kan utföra exempelvis mätningar, kartläggning och ta fram tekniska underlag inför förrättningar. Detta skulle avlasta myndigheten och korta handläggningstiderna.

Kommunala lantmäterimyndigheter fyller en viktig funktion genom att handlägga fastighetsbildningsförrättningar inom den egna kommunen. De ansvarar bland annat för fastighetsbildning, fastighetsbestämning, särskild gränsutmärkning och fastighetsregistrering.

I dag saknas ett tydligt och förutsägbart regelverk för ansöknings- och beviljandeprocessen. Lantmäteriets information ger vid handen att kommuner har svårt att förutse vilka krav som gäller och hur en ansökan ska utformas. Det saknas framför allt tydliga och förutsebara kriterier för hur kraven på verksamhetens omfattning och kompetens ska bedömas. I den tidigare lagen från 1995 fanns inga storlekskrav, medan tidigare utredningar har behandlat frågan om vilken bemanning som krävs för en kommunal lantmäterimyndighet ska kunna upprätthålla tillräcklig kompetens. I SOU 1995:54 behandlades ett riktmärke om minst fem årsarbetskrafter, medan SOU 2003:111 diskuterade en behandling om omkring nio årsarbetskrafter. Dessa nivåer är inte uttryckliga lagstadgade minimikrav, men har haft betydelse för bedömningen av kommunernas ansökningar. Regeringen fattar beslut om inrättande av kommunala lantmäterimyndigheter, men Lantmäteriet yttrar sig i ärendet.

Det är därför angeläget att regeringen säkerställer ett transparent, rättssäkert och förutsebart regelverk som gör det möjligt för fler kommuner att ansöka och beviljas status som lantmäterimyndighet.

Behovet av lantmäteritjänster är stort även utanför tätbefolkade områden. Bristen på lokala kontor och det begränsade antalet kommunala lantmäterimyndigheter leder till längre handläggningstider, ökade avstånd och försämrade förutsättningar för näringsliv och samhällsutveckling. Mot denna bakgrund bör regeringen ges till känna att det är rimligt att införa möjlighet för privata entreprenörer att utföra vissa lantmäteriuppgifter samt att främja och underlätta inrättandet av fler kommunala lantmäterimyndigheter.

Magnus Jacobsson (KD)